

ИЗЛАЗИ 15-огд по-
следњег дана сваког
месеца на читавом
табаку велике 4-не.

Рукописи шаљу
се г. Ђорђу Рајко-
вићу уреднику, а
предплата штампа-
рији А. Пајевића у
Нови Сад.

ГЛАС ИСТИНЕ

ЛИСТ ЗА ДУХОВНЕ БЕСЕДЕ, ЖИВОТОПИСЕ И СТАРИНЕ.

Уређује: ЂОРЂЕ РАЈКОВИЋ.

Цена је листу:
За Аустро-Угарску:
на целу годину 2 ф.
„ пола године 1 ф.
За Србију:
на целу годину 5 д.
„ пола године 2 1/2 „
Из Србије пред-
плату прима В. Ва-
ложић у Београду.

Бр. 7.

У Новоме Саду 15. Априла 1884.

Год. I.

ДОБРОТВОРИ ОВОГА ЛИСТА.

Преподобни Господин Гедеон Ђурић игуман бођански и администратор ман. Ковиља изволио је претплатити на 5. примерака с тим, да се шаљу сиромашним богословцима карловачким, што овим са захвалношћу такођер у име обдарених бележимо.

УРЕДНИШТВО.

БЕСЕДА

на дан распетија Господња.

„Плача, плакаса въ ноци, и нѣсть
утѣшай Его: и вси дружащиса
съ нимъ отвергошася Его.“

Плач Јерем. Пророка гл. 1.

Не знам, благодастиви хришћани, како да говорим с вама данас, кад је творац света у виду човечијем на крсту распет.

Ако обратим очи моје на земне твари, видим да све, што се на свету наводи, пребива у највећој тишини.

Данас нам је с пророком Јеремијем овако рећи: „Кто дасть главѣ моеј воду, и очесемъ моимъ источникъ слезъ, да плачу и сѣћу денъ и ноћъ.“

Пуно сам уверен, љубазни слушаоци, да се ни један од православних хришћана не може наћи, чије око не би заплакало у данашњи дан, кад је творац и спаситељ наш распет на крсту.

Помислите само ово: Бог човека створио у рају, даровао му обличје своје, венчао га славом и чашћу, поставио га владоцем над свима тварма, да мирно ужива све благо земаљско. А човек је за све то захвалио богу тиме, што је једнородног сина божијег у данашњи дан пригвоздио на крст на гори Голготе. Уз то још, место царског венца, венчао га трњем, те поругљиво ставио на крст натпис: Исус Назарјанин цар јудејски!

Како тужно читамо и ове речи: И нѣсть утѣшай его!“

Слушајући ми овај глас од Голготе, дај да се обратимо те да под сами крст дођемо и видимо: ко је то што га распеше? Да није обмана или привиђење какво? Јер је Исусу још пре зачећа његовог обећано царство и престо давидов — а зар сад на крсту уздише? Исусу новорођеном дођоше од истока три цара и поклонили се му се — а зар је сад, с незаконички руку, погнуо главу и предао дух? Еда ли нас не вараш, натписе пилатов? Та ми знамо и сведочбу имамо на то, да је он син божиј вазљубљени.

Не бисмо могли ми самом том натпису веровати, али нам свет твари то сведоче: Сунце сакрива своју светлост — месец се у крв претвара — земља се тресе — завес црквених дере се на двоје, што женику Христу ребра пробадају!

Ужаснути ми, љуб. хр., данас свако госпoду Исусу да рекнемо: Предраги Исусе, безпочетног оца превечни сине! Ти страдаш, који си земљу на води основао; ти који си створио све и сва, од свога створа данас трпиш муке; ти, који на царске главе мећеш венце дијадемом

украшене, данас примаш венац од трња! Еда ли си за то дошао на овај свет? Зар је на такову јабуку тебе звала у врт невеста твоја, душа човечија? А она је избављење од тебе потребовала. „Да снидетъ“ рече „братъ мой во вертоградъ свой, и да іастъ плодъ овошій своихъ.“

Ко се не би ужаснуо, љубазни моји, видећи саздаатеља свију нас од незаконних убилаца између два разбојника распета!

Највећи је убилац христов био Јуда Искариотски. Овај је кроз три године христова проповедања уживао сваку љубав и наклоност христову. На једанпут, заслепљен среброљубљем, помрачи свој ум и постаде издајица учитеља свога. Па шта је дочекао? Видећи, да је невин Христа предао на смрт — удавио се.

Није бољи био ни Кајафа, који је гледао да се умили Пилату, само да остане у служби. Христа је свуда отоварао и најпосле саизволео на Христово убиство, само да задржи уважење своје код фарисеја и Пилата.

Чули смо дакле, љубазни моји, за страдање Христово — сад да чујемо шта се догодило при крсту и шта је Христос учинио на издисању свом.

Чивути распевши Христа спаса, распели су с њим још и два разбојника, који су по својој кривици праведно били осуђени, једног с десне а другог с леве стране. Онај с лева, по неваљалом срцу свом, видећи своју смрт пред очима, ипак се не хтеде покајати, но из злобе поче се ругати Христу, говорећи: Ако си син божији, спаси себе и нас.

Место да проси милост од бога за учињене грехе, а он на последњем часу свом хули на Христа, творца свога. Откуда се види, да исти злочинац, кад је год какво зло учинио или наумио учинити, никад није имао срца према ближњем свом, коме је пакостио. Како је безаконо живио, тако је безаконо и умрѣо.

Исто тако умире сваки грешник, који греши без престанка, а о покајању никад не мисли. Исто тако умире оваки среброљубац, љутећи се при издисању, што још није живео, да неситу утробу своју зајази новцем. Исто тако умире и сваки осветљивац, жалећи што још није поживио те да још на коме истражи срце. —

С десне стране распети разбојник, признајући да је крив, пун покајања одговори с леве стране распетоме разбојнику: „Зар се ти не бојиш бога, и не признајеш да смо обојица праведно осуђени, јер ту казну заслужисмо већ давно — а овај никаква зла није учинио.“

Па онда рече Христу:

„Опомени се и мене, господе, у царству твоме небеском.“

На које му Христос одговори:

„Истину ти кажем, да ћеш још данас бити са мном у рају.“

Овај покајаник, љубазни слушаоци, истина да је при последњем часу живота са свога кајања добио царство небеско, но кад промислимо, колико би он учинио добра у свету, да се и раније покајао, находимо да је он срећан само по томе, што је у оно време распет био, кад и Христос. За то никад не треба одгађати кајање, но одма по учињеном греху покајати се. А најбоље је избегавати грех целог века.

И остали Чивути, стојећи код крста, и смејаваху

Христа. Али је он све поруге слушао трпељиво, овако се молећи небеском оцу: „Оче опрости им, јер не знају шта чине.“

А зар није могао Христос спаситељ ослободити се из непријатељских руку и њи као бог уништити? Или: Зар није могао умрети другом каквом смрћу? Лепо на то с. Златоуст вели: „Не восхотѣ каменіемъ убіенъ быти, не восхотѣ мечемъ во главу усѣченъ быти, не восхотѣ во водѣ утопитися, но восхотѣ на кресту притвоздитися.“ А зашто? За то да би се чуо овај глас: „Отче! Оплаћти имъ.“ Дакле се и на издисању за убице своје молио богу.

Апостоли христови, који се заверише пред Христом на тајној вечери, да ће с њим претрпјети сва страдања, па и саму смрт — видећи шта се збива с Христом, уплаше се и разбегну, само остаде код крста с. еванђелист Јован. А благообразни Јосиф и Никодим, који су били тајни ученици христови, без сваког страха оду к Пилату, изишту мртво тело и сарање га у новом гробу, где још нико донде не беше сарањен, да не би Чивути по васкресењу христовом рекли, да је ко други васкрсао, који је ту пре Христа био покопан.

Преблагі спаситељ у мукама својим погледа на матер и на еванђелиста Јована, и рече матери: Жено, ето ти сина! За тим издишући проговори: „Сврши се!“

Благочастиви хришћани! Приступимо сад у мислима нашим ка крсту, погледајмо у лице распетоме спасу нашем Исусу Христу, и овако превечном оцу рецимо: Ево имаш, оче небески, за грехе наше свршену жртву! Погледај, о погледај на ову бољу, на ове ране и на ову погрдну смрт вазљубљеног и једнородног сина твог, Господа нашег Исуса Христа, који је пострадао за све нас, — и опрости нам све грехе наше вољне и невољне. Теби пак, спаситељу наш, од свега срца нашег благодаримо, што си добровољно претрпио сва та страдања за грехе наше и за спасење душа наших. Молимо те, драги Исусе наш, кад сиђеш с крста, дођи и пригвозди се за

срца наша, да будемо неразлучни од тебе, како овде на земљи, тако и у небеском царству твоме. Амин.

Говорио:

Максим Миловановић

парох Ст. Врбашки.

ВИЋЕНТИЈЕ РАКИЋ.

Животописна црта.

Од Ђ. Рајковића.

Василије, у калуђерству назван Вићентије Ракић, игуман фенечки и популаран српски писац, родио се у Земуну г. 1750. Његови родитељи беху људи побожни, надахнути религиозним духом; али им скучене њиве околности не допустише, да деци својој даду веће образовање. Место тога дали су им врло драгоцену благо, поименце: хришћанство, строго извршивање свију дужности, које нам хришћанство прописује, осећај за све што је право и поштено, уз потребна знања, која су се за оно доба у малим школама могла стећи. Та начела усадише родитељи у срца своје деце, дајући им добар углед тим, што су се сами увек владали по истим начелима. Знали су они, да пример родитељски више вреди него све опомене, те да с једне једине погрешке, коју деца примете на родитељима, лако и најлепше поуке оду у заборав.

Младом Ракићу, који је од раног детињства показивао бистар разум, није било ни пуни 12 година, кад изучи српску и грчку школу у Земуну, те га родитељи дадоше на трговину. Онда је све ишло механички. Запитати: како је ово и оно у дућану, држало се за безобразлук — све се морало учити и тубити очима; тек мало по мало откриваху се трговинске тајне. Рачун и мало писања, то је све, што се тада за дуги седам година шегртовања смело учити. Али ако и јест нашем Ракићу истом било 12 година, ипак је он тврдо наурио да буде нешто веће

М И С Т А К.

САМОЋА.

(По нем.)

Од Ђ. Рајковића.

О самоћо, за те силни
Везује ме мили спој,
Лепи вазда и озбиљни
Не украти плашт ми твој!
Сестро неме ах! тишине,
Презирући шум дружбине
Скор управљам теби лет,
У недра ме прими твоја,
Лажне среће непокоја
Твој не позна ладак свет'.

Једва бачен на вал жића,
Већ осетих твоју моћ,
Срце м' диже и усхића
Зеленога луга ноћ;
Вођен тајном слутњом често
Тражио сам твоје место,
Па твој скромни мили жбун
Радости ми суза мије,
Крај њег' дишем слободније
Сав милине рајске пун.

Кад се стисну изнад мене
Лади твоја уокруг,

Кад са јеле лист зелене
Прошапуће другу друг:
Тад стра свети! . . . А у груди
Пламеном се жарким буди
Боље чувство срца мог;
Жеље чисте, благе, стројне,
Жеље неба предстојне
Чује, прима вечни бог.

На образе побледеле,
Што пламћаху грех за љут,
Просипљу се сузе вреле
У твој крилу честопут.
Подле жеље и разблуде
Испред тебе беже туде,
Бежи машта, бежи сан;
Срца цене потиштене
Разбистре се за милене
Будућности велик дан.

О, самоћо, за те силни
Везује ме мили спој,
Лепи вазда и озбиљни
Не украти плашт ми твој!
Нашав потпор у мудрости
Тад ћу препун веселости
Преко гроба гледат' ја;
Смрт — кад било — да ме стигне,
Да ме с овог света дигне,
Не ће мени задат стра.

него други. Од јутра до мрака забијен у дућан, ноћу без свеће, која му у соби беше забрањена, с неколико књижица, које је истом потајно читао, — није се могао надати, да ће постати за чим је тежио. Отац једва измоли код господара, да син, који је толико жеднио за бољом спремом у својој струци, сме ноћу горети свећу у соби; набави му нови књига, те је сад трудољубиви дечак у вече кад се затвори дућан, читао, учио и писао неуморно. Није имао најбољу руку, с тога особито прионе, да се извешта у краснопису. Још све једнако по цео дан свезан за дућан, без учитеља, живо настане да дотера руку, те је у тишини упражњавајући се заиста успео толико, да је после неколико месеци истрајнога вежбања као шегрт писао чисто, разговетно и укусно, сасвим по правилима калиграфије. То нека је леп углед свакоме младићу, који отуда може сазнати, да је тврда воља и марљива рука кадра извршити и оно, што се чини да је невероватно.

Треба само својски хтети:

Ништ' се труду не х' отети!

Још док мије постао калфа, много се начитао у словенском и грчком језику. Само му је с немачким ишло потешко, те се у том језику ни до смрти неби умео изразити течно ни правилно, него тек за невољу.

У својој деветнаестој години би ослобођен за калфу, те се зими пешке упути у Темишвар, у трговину Тодору Панајоту „код седам Шваба.“ Дотле му је отац умро већ давно, мати остала с мањом децом у сиротињи, те би му се само стриц, поп у Сурчину, кашто састарао обућом и којом аљиницом. У Темишвару није био најбоље задовољан са својим местом — он је жеднио за науком, а те не нађе тамо. Под 1. авг. 1770. пише стрицу: „Љубезни Господине Попо, здравствуйте о Господѣ! Ако сте ради разумѣти за мене, а самѣ данашњиѣмѣ даномѣ у темишвару при кондицији. Имате поздравѣ из Тријеста отѣ Пае, такођерѣ отѣ Попе из Фиуме. Пишу ми да идемѣ к њима горе, прекрасне науке имаде; а овде што стоимѣ, за права Бога пропуштамѣ време. Ја сам васѣ увредио у срце, али опростите ми, онда самѣ се смео, нисамѣ знао куда ћу, едно било зимно време а друго нисамѣ имао трошка. Матерѣ поздрављамѣ и стопе њој љубимѣ, нека не тужи што ћу тако далеко поћи; а овди имадемѣ прилику, с' киме ћу у августу сад 28-га у Тријестѣ полазити, само васѣ молимѣ да ми дотле на гласѣ дате, е ли здрава мати, и ви и поша: И со тимѣ остаемѣ синовацѣ рукоцеливателѣ Василѣј Ракичѣ с. р. П. П. Молимѣ пишете ми преко поште овај атрес: Херн херн Теодор панаотѣ пайнѣ сибнѣ швобнѣ.“

У Тријесту је у трговини код Јове Куртовића пробавао три године, пошто је темељно свикао талијански језик и ум свој читањем корисни књига обогатио. За тим се врати у Земун, уортачи се с неким у радњи, а наскоро се после тога и ожени. У трговини пије био срећан. Непоштени ортак упропастио га. Ракићево стање беше сад јадно; али се он тешио уверењем, да ништа не бива без Божије воље. Нађе се један, те устаде против њега с лажном веклом, нападе на његову част; али он доказа своје поштење и неправедан поступак својега противника, који по што по то хтеде све замрсити. У очима оних, који су Ракића познавали, није он изгубио ништа: ко зна да му је ствар чиста, нема се ничега бојати. Он би и доцније имао обичај рећи у кругу своји пријатеља: „Ја сам много претрпио, много изгубио; али сам сачувао оно што вреди више, него ишто на свету, а то је: име поштена човека.“ После страдања беше се повукао са женом и двоје деце у оближње село Бежанију, где је узео под најам просту кућу, радио земљу својим рукама, ограничив се на најскромније живљење. Две године иза тога дође му жена до малог очинства, наговори га да се врате у Земун и да одпочну сами за се нову трговину. Он то учини, те из почетка засину зрачак нове наде, да ће се доћи до лакшег жи-

вота, јер трудом и штедњом поче радња лепо напредовати. Не потраја дуго, а близу у суседству букне једну ноћ ватра, баш кад је ветар највећма дувао; довати кућу у којој је Ракић био с дућаном, и претвори све у прах и пепео. Једва је сиромом могао изнети теттере и друге своје артије, и оно мало готовине, што му се нашло. Али не само што је изгубио имање, него му после кратког времена умре и жена, која тај удар није могла поднети.

Нашавши се у толикој несрећи, полагао је сву своју наду на бога, свемоћног, милостивог управитеља наших судбина, од кога је очекивао, да ће му још некад поклонити оно, што је потребно за истиниту срећу, врлину и блаженство. Као муња севне му кроз главу мисао, да намести децу код родбине, па да се покаљућери. Отиде дакле г. 1785, у лето, у Карловце митрополиту Путнику, саопшти му намеру да прими монашки чин у нам. Фенек, и митрополит то одобри. И већ после неколико недеља налази мо у ман. протоколу „въ чинѣ стѣпающихъ и умирающихъ“ прибележено ово: „Монахѣ Викентѣј родилсѣя у Земѣнѣ, кнѣги училсѣя тамѣже, пришелѣ во общежителнѣй Монастырѣ Фенекѣ 1785 Авгѣста 18, а постриженѣ во иночество апр. 9. 1786 чрезѣ Софронѣа Стефановича Игѣмена фенечкога, старѣ лѣтомѣ 35“.

Год. пак 1786, 28 јуна, владика пакрачки Ђирило Живковић зађакони га у Карловцима у саборној цркви; а одма друге недеље т. ј. 5. јула споменуте године рукоположи га за свештеника владика будимеки Стефан Стратимировић, опет у Карловцима, у цркви св. Петра и Павла.

Фенек, као што је и дас, био је и за онда најсиромашнији намастир у Фрушкој Гори. Грунт му је и тада био веома мален. Имао је мало шуме, и то за потребан огрев, уз то од прилике за 30 коса ливаде, 300 дрвета шљива и пет мотика винограда. А на грунту вароши Земун имао је тада намастир виноград од 20 мотика, па и воденично место на грунту милитарскога села Јакова. То је било све. Од своје воље изабрао је Вићентије, да у тој сиротној задужбини српској траје остале дане живота.

Да видимо, како му је било у намастиру, и колику је књижевну ревност развио.

(Свршиће се).

ВЈЕРА У БОГА.

(с руског).

Треба ли говорити да има Бога, и да је потребито у Њега вјеровати? Но у биће Божије, и ако нијесу сви истинито, опет вјеровали су у сва времена, и вјерују може се рећи сви људи. Та је вјера сувремена роду човјечијем и постојала је у свијем странама, у свијем друштвима људским. До душе, било је и има људи — идолопоклоника; али „претворивши славу вјечног Бога у обличје смртног човјека“, и клањајући се твари више него Творцу (Рим. I, 23 — 25), ипак имају појам о Богу, и ако не знају, како га треба поштовати — шта више неки имају појам о једном истинитом Богу, и ако за њих непознато (Дј. XVII, 23) Шта то значи, да од почетка свије вијекова и на свијем ступњевима развића, човјек је увијек признавао биће Божије? Очито је, да има Бога, кад су тако неизбјежно вјеровали у Њега сви људи. Очито је да је истинита та свеопћа, вјековјечна вјера човјечија.

О Богу говори нам наша душа, наш ум, којег не задовољавају никаква познања видљивих брзопролазних ствари, који у свему тражи виша разумна начела, више разумне цијељи, — наша савјест, која Именом највишег Бића побуђује нас на добро а одвраћа од зла, за прво одобрава и награђава, а за пошљедње осуђава и казни, — наше чувство, које ни у чем на свијету не

налази праве среће, него само у Богу, као најузвишенијем Благу, може наћи и налази своје умирење.

О Богу нам говори и видљива природа. Иначе ко је створио овај огромни свијет, величанствени? Ко му је дао тако устројство, да у њему нема ништа излишног, ништа некорисног? да, и оно ништаво једва видљиво створење, и оно има своју одредбу, коју и достизава, — и оно приноси цјелини несумњиву корист. Најпослије, ко подржава и чува свијет, и како је у њему такав поредак, премда постоји од хиљада и хиљада година? Зна се да из ништа нема ништа. Зна се да нема творења без творца, пошљедице без узрока. Не спомињу се узалуд ријечи св. Писма, да „небеса казују славу Божију, и дјела руку његовијех гласи свод небески“, да Њега пјева сунце, Њега слави мјесец, њега оглашава свака твар, и да што се на њему не може видјети, од постања свијета могло се познати и видјети на створењима, и његова вјечна сила и божанство (Рим. I, 29).

Најпослије о бићу и јединству Божијем проповиједају све књиге св. Писма Старог и Новог Завјета. У почетку створи Бог небо и земљу: тако почимље прва свештена књига Постања. Чуј, Израиљу: Господ је Бог наш једини Господ (Закони VI. 4): прва заповијед дана Израиљу. Ово је живот вјечни да познају Тебе јединога истиннога Бога (Јован XVII, 3): учи Исус Христос. Један је Бог, и један посредник Бога и људи, човјек Христос Исус: уче св. Апостоли (I Тим. II, 5).

Рећи ће когод: „ми Бога не видимо, па зашто смо дужни у њега вјеровати?“ Стога баш и дужни смо вјеровати, што не видимо. Кад би ми видјели Бога, као што видимо све што нас окружава, то вјера у Бога неби имала никакве моралне цијене, и била би не вјером, него обичним знањем. У осталом, што мари, ако Бога не видимо? Много ли ствари ми не видимо, а међутим тврдо смо о њима убијеђени. Ми видимо само оно, што се пред нашим очима збива; а што се збило прије нас, што се збива по другијем мјестима, гдје нас није, то ми вјерујемо по свједочанству другијех људи — очевидаца. А има и ствари, које ми и не видимо, а о којима знамо да постоје по њиовим дјевствима. На примјер: вјетра не видимо, а кад смо у соби и не осјећамо; но ако видимо да се дрва превијају, закључавамо, и закључавамо правилно, да има вјетра. Тако и Бога не видимо, по томе што се не може видјети, какав је Он Сам у Себи; но било је изабавика, који су удостојени били гледати Бога, у колико је то могуће било ограниченом бићу човјечијем. Господ је говорио с прародитељима у рају, јављао се праоцима — Ноју, Аврааму, Јакову, Мојсију, да га чује сав народ израиљски; навјестио је десет заповједи на Синајској гори, откривао се Пророцима; најпослије Син Божији примио је на Себе тијело човјечије и живио је међу људима. Ми не видимо Бога, али видимо његова дјела, — Он је створио и управља свијетом; при том знамо о чудесима, каква може да чини Сам Бог, и која су се често свршавала и свршавају. Тако, Бог је превео израиљћане преко мора и преко Јордана, као што им је из станца камена дао воду, хранио их маном, предводио их по облачним данима, ноћу са огњеним ступом. Да су то била истинита чудеса Божија увјеравају нас милијони народа, који су их видјели, и који о њима свједоче. А чудеса, те је Господ чинио у дане свог земаљског живота! Дан данас има мудријех људи — много су открили, много су знања стекли: но пређите по води као по суку, утишајте једном ријечи буру, нахраните су пет хљебова пет иљада људи, помажите слијепоме очи блатом, па нек провиди, једном ријечи: излијечите тешког болесника, васкрените четвородневног мртваца? Је ли то могуће урадити? Не? То знајте тад, да има Бога, којем је све могуће, а ништа немогуће, кога страхом слуша природа, код њега је све могуће што рече (Лук I. 37).

Друге саблажњава невјерије и слободно мишљење, какво је бивало и сада бива међу људима. Па што одатле шљедује? Има људи слијепијех, глувијех, хромијех, неразумнијех; па опет ми не кажемо, да људи у опће нису одарени слухом, видом, разумом. Невјерије и слободно мишљење — то су појави из-

нимни, — изрод у својем роду. Најприје, виши дио слободних мислилаца јесу — слободни мислиоци по моди, по ријечима слободни мислиоци за вријеме. Срећан човјек, иде му све за руком, све му је добро: па шта је њему потреба од Бога? Њему је и тако добро, и без Бога весело. Но ето, околности се мијењају, и биједнога стиже зло за злом: па што се догодило са невјерником? Горди либералац плаче, слободни мислилац моли се, невјерник вјерује и јако вјерује. Има и други вид невјерија: невјерије гордог ума. Накупи се човјек разног знања, науми учињети ма какво откриће у области наука, испитати какву дотле сакривену силу природе — и ето почимље уображавати себи, да се може обићи с науком и без Бога, да за науку, за ум нема ништа тајнога, да све ради природа, а не Бог. Али погледајте, како јавно изобличавају себе подобни мудраци у неразумности, и против своје сопствене жеље потврђавају неопходност вјере у највише биће. Они одричу биће Личнога Разумнога Бога, а сами измишљају другог бога, само себи подобног, — бога без смисла. Познати су изрази „премудра природа“, „судба“, „вјечни свјетски закони“, „вјечна материја“. И тако, божанствена својства они преносе на бездушну природу. Чудна ту противурјечија! Говоре на примјер: „свијет се постепено образовао из вјечне материје“. Материја вјечна! Што је ограничено, — материја неизбежно има границе, — то је вјечно, т. ј. безгранично у времену! То је све исто, као кад би рекао: „огањ је хладан“.

Но виши дио слободних мислилаца не вјерује с тога, што им је то пробитачно, што је њима тешка мисао о Богу, што им Бог смета живјети како они оће. Чујте како говоре слободни мислиоци: „наш је живот тежак и невољан. . . . ми смо случајно рођени, и затим нестаће нас, као да нас није ни било, наше ће се име заборавити, наша дјела неће нико спомињати. Зато дајте да се насладимо садашњијех блага!“ А да би за то имали средства, насиље ћемо учињети сиромашном праведнику, нећемо поштедити ни удовице, па ни старачких сједина нећемо се застиђети. Особито досадићемо праведнику; он се противи нашим дјелима, говори о некаквом Богу, о закону, о добродјетељи. Уловимо њега! И њега ћемо убити!“ Тако и живе слободни мислиоци. За њих нема и не може бити ништа свештенога. По њиовом мњењу живот није Божији дар. Кад тад једном треба умријети, а другог живота неће бити. Па шта би човјек толико мислио и мучио се животом? Убио је себе — и ствар је свршена. О! Боже мој! И то је човјек разумни, цар, вијенац творења! Ах! шта би било с друштвима људскијем, кад би у њима било много таквијех неразумника. Срећом, они су, као и сваки изнимни појав, доста ријетки.

Ми вјерујемо с тога, што је нама урођено да вјерујемо, да има Бога. Ми вјерујемо, с тога што све — и видљива природа, и наше сопствено знање, — наш ум, наша савјест, и постојанство те вјере међу људима, увјерава нас, да има Бога. Ми вјерујемо, стога нам је сам Бог заповиједио и научио нас вјеровати. Ми вјерујемо у Њега, клањамо се Њему, славио Њега. Ктo Богъ вели ѿ, яко Богъ нашъ! Ты еси Богъ, творѣй чудеса Единъ.

Ј. В. ин.
богословац.

ФРУШКОГОРСКИ МАНАСТИРИ.

Раваница.

Манастир се овај зове иначе и Врдник. У народу се уобичајило име Раванице, од како је кнез Лазар тамо. Слави на Видов дан 15 јуна, на дан смрти кнеза Лазара. Побожни народ скупља се из најдањих крајева на славу: из Срема, Бачке, Баната, Славоније, па чак и из Србије и из Босне. Том приликом обично иду и у Јазак, где је тело цара Уроша.

Има 2766 јутара. Дуго брдо, Царински брег, Кућурине, Мајдан, Препоља, Моринтово, Осоје, Крушевље, Је-

кељаш, Беговина, Витезић, Грба, Вранов до, Добра вода, Галамбош, Бешка.

1691, у пролеће, пређе патријар Арсеније III. Чарнојевић с 36000 породица. Тада и калуђери из ресавске Раванице узеше тело кнеза Лазара, те са осталим драгоценостима пођу одатле. Са осталим народом путоваху 40 дана до Будима, и настане се више Будима у Сентандрији. Ту близу брега дунавскога начине малу цркву од дрвета, и тамо пребиваше тело кнез-лазарово све док није утврђен мир с Турцима 1699 године. Онда се сиђу калуђери с телом у Фрушку Гору, обнове ман. Врдник, који се од тада прозове Раваница. После се одатле вратио „старац Стефан јеромонах Игумен и даскал“ опет у ресавску Раваницу, те је обнови и у њој умре.

У ресавску Раваницу пренешено је тело кнеза Лазара, пошто је ископано из пређашње раке, у којој је на Косову било сахрањено. Оно је почивало до г. 1686 у ресавској Раваници у Србији, отуда га пренесу калуђери у Сентандрију у св. Преображенску цркву, а за тим у Врдник, који је по предању основао кн. Лазар, кад је још био управитељ Срема и Мачве под Урошем.

У женској препрати показује се хаљина, у којој је кн. Лазар погинуо. У архиви манастирској налази се пехар кн. Лазара, повеља дарована ман. Раваници у Србији и од сребра скован модел, по коме је кн. Лазар зидао ресавску Раваницу. У трапезарији манастирској насликана је битка косовска, и ту се виде слике породице кнежеве. Има у манастиру и један извод из хронике деспотове, на коме је потписано да га је радио у Будиму ђак Вељко Поповић Кратовац 1704 године. За овај извод држи наш чувени историк, архимандрит Иларион Руварац (Летопис кн. 111), да је изведен из деспотове хронике, и у том случају он сведочи, да је та хроника писана пре 1704.

У планини врдничкој копа се врло добар каменит угљен.

Ремета.

Најстарији Фрушкогорски манастир, основан за време краља Милутина (1275 — 1321). Лежи у долини, и некад је свуд у наоколо густом шумом био опкољен. Слави на Ивањ-дан. Не далеко одатле у пријатном пределу је водица Убавац. Манастир има 800 јутара земље. Гудура, Лудрен, Оптри брег, Бељешево, Шовљак, Средње брдо, Убавац, Чикин поток.

Звоник подигао г. 1733 — 35 Јован Андријевић поштар из Бешке.

1709, 27 фебр. умре митрополит српски Стефан Метоксијац, и сахрањено га у мн. Ремети.

1716 кад су Турци бежали испред Варадина, спале уз пут манастир Ремету и Крушедол.

1739 кад Турци узеше од Аустријанаца Београд, пребегну из ман. Раковице код Београда игуман Михаило, намесник Герман и остала братија, и уклоне се у фрушкогорски ман. Ремету. Ту су се бавили дуже времена, и кад се не могаху натраг вратити, начине уговор, да оба манастира буду под једним игуманом, и то реметским, и да овај нареди у Раковици 3—4 калуђера ради службе. Потписали 14 септ. 1739 у Ремети Данило игуман и Мојсије намесник.

1752, 17. марта, потврди то у Митровици обрстар Танасије Рашковић.

1789 игуман реметски Павле Марковић, пре јеромонах крушедолски, врло вешто изрезао ман. Крушедол у дрвету.

Прибина Глава.

Положај овога манастира није баш романтичан; али је ипак леп. У долини на висини и с једне и с друге стране више од манастира су равна поља. Црква је зидаана од тесаног креч-

ног камена, који је донешен као што веле са сотскога мајдана на каменару. Кажу да је садашња црква зидаана 1741. на влелалу гвозденом, за које се вели да је старије, стоји год. 1731.

Још за време деспота Јована, који је седео не далеко одавде у граду Берласову, беше ту одсвуда густа шума. На месту, где је сад манастир, веле да је живео старац пустињак Приба. И на томе месту подигао је деспот Јован манастир. Зашто се „Прибина Глава“ назва, веле двојако. Прво од главе (од извора,) што је ту увек седио Приба, ту пио воде, — а друго приповеда се, да су Турци ту одсекли пустињаку Приби главу, па отуда да се зове и манастир, који је подигнут на томе месту, — Прибина глава.

На западу од манастира доле је прњавор мали. Даље је шума, а око манастира је нема. С југа мали виноград. Највише живе од њива. Раде Бачвани.

Даље имају калуђери доле своју воденицу и циглану. Имање: 2160 јутара.

Слави 13 јула аранђела Гаврила.

Поред манастира била је јаруга. Сад је ту лепа башта подигнута.

Опово.

Манастир фрушкогорски без прњавора, украј великог новог друма из Варадина у Ириг. Даље у шуми налази се ман. Старо Опово, задужбина владике Максима (1496 — 1503), а слави св. Пантелију. Ново Опово западно од Гргетег и Нерадина, а северно добра четврт сата од Ирига. Посвећено је св. Николи. У цркви су мошти св. Теодора Тирона. Слави 17 фебруара. У новом Опову сазидали су цркву коморански и други горњоземски Срби око половине прошлога века, а ћелије су подигли сами калуђери. Имање је 2500 јутара. Жарковац, Грабовац, Турски брег.

1753 игуман Тодор Милутиновић. Код њега се закалуђерио исте године Доситије Обрадовић на велики четвртак. Рукоположио га митрополит Павао Пенадовић (1749—1769) на ђаконство. Тада је, као што Доситије описује, у Опову било много калуђера. Између њих беху му пријатељи: јеромонах Василије, осечанин; Доситије, хорваћанин из Гаревце, и његов рођак Атанасије, ђак. Игуман Теодор Милутиновић доцније отиде у Шишатовић; а при расстанку даде Доситију 15 дуката. После три месеца умре игуман у Шишатовцу. У народној архиви у Карловцима храни се акт, којим настојатељ оповски јавља, да је Доситије побегао из манастира.

Сад су доситијеве ћелије у Опову преобраћене у читаоницу и библиотеку манастирску.

Реметица.

С црквом Покрова богородичног (1. окт.) припада као филиал ман. Беочину.

Мрамор, Клада, Зеленик, Веље, Стрма главица, Бодено, Суви до, Мали до, Парлози. Роштјовац, Баштине (виногради.) Бешеновачки брег, Бели камен (њиве.) Грабовац (шума.)

Петковача.

Слави на св. Петку (14 окт.) Нема калуђера — кубе хоће да се сруши.

Основала и подигла удовица Стефана Штиљановића, и ту је проживела последње дане свога живота као монахиња.

Врло леп крст на иконостасу. Дивно израђен. Веле да је за Србију узиман отуда модел.

Чекерија. Кречни мајдани.

Приходи манастира Фрушкогорских г. 1877.

1. Фенек	3561.30.	Отуд расход	3334.93.
2. Мала Ремета	4444.50.	" "	4432.92.
3. Бешеново	5262.50.	" "	5262.50.
4. Вел. Ремета	6873.56.	" "	6425.94.
5. Врдн. (Раван.)	9277.04.	" "	9047.50.
6. Шишатовцац	10642.55.	" "	10642.55.
7. Опово	10686.80.	" "	9815.24.
8. Јазак	10975.40.	" "	10196.13.
9. Прибина Глав.	13489.78.	" "	11362.86.
10. Кувешдин	14898.72.	" "	13984.37.
11. Раковац	20847.38.	" "	19694.68.
12. Беочин	?	" "	?
13. Крушедол	42883.03.	" "	32282.56.
14. Гргетег	45737.11.	" "	37681.62.

БЕСЕДА

при освећењу обновљене цркве.

Драги моји хришћани!

Кад храм зидамо, ми му јачег и тврђег основа не можемо дати, него када му основ утврдимо благочашћу.

Кад храм украшавамо, не можемо га боље украсити и лепшега му сјаја дати од богоугодног и смиреног нашег у њему служења.

Али, ван овога, дужни смо ми и видљиво храм „благочештијем“, као: сребром, златом и драгим камењем украшавати. Јер све ове драгоцености добијамо од Бога.

Па кад ми, драги моји хришћани, све што имамо, од Бога имамо, — онда, можемо ли овај од Бога даровани нам иметак наш на боље што употребити, ако не на украс онога места, гди Он сам невидљиво пребива?

Кад се дакле црква краси, украс овај неможе се сматрати просто тек као обичан украс, но сматра се као нека жртва и принос оних, који са светом црквом кличу: „Твоя ѿ твоихъ, тебѣ приносяще.“

Цар Давид, кад је хтео да зида храм Богу вишњему, побуђен је био на свето дело ово следећим размишљањем: Стидно ми је, — рече он, — да ја живим у дому кедровом, а Њивот Господањ да стоји у скинији.

С овим благочастивим царем можемо и ми рећи: стидно би нам било, да ми живимо у сјајним дворovima и удобним кућама, а храм Божији да буде малена зграда. Стидно би нам било, носити одело сјајно и скупоцено, а одежде при најсветијој служби да су просте. Стидно би нам било, кад би зидови кућа наших били украшени сребром и златом и богатим бојама, а зидови храма Божијега да остану голи. И на последку: стидно би нам било, кад би посуђе у кућама нашим трепило од сребра и злата, а утвари ради божаствених тајна да не буду драгоцене.

Кад би ми, драги моји хришћани, живили у богатим дворима и кућама, а Њивот Господањ стајао би у скинији, то би био јасан знак, да се ми само тек о себи бринемо, а не о Богу. То би био доказ, да ми употребљавамо даре, али неразмишљавамо о Ономе, који нам је даре ове, односно имање наше поклонили. И онда бисмо дали о себи закључити и ту жалостну истину, да смо ми тога кривога убеђења, по коме све, што имамо, сами од себе имамо, и о свему што нам је дато, нисмо дужни никоме никаковог рачуна дати.

Драги моји хришћани! Благодарни хришћанин не може никада заборавити добротворца свога, Бога, чија нам милост даде све, што имамо. Јер благодаран хришћанин често пита сам себе: Шта је он? Шта има он? Од кога има? И на што му је што има?

Што се ми дакле боље трудимо о украсу цркве и красоти њезиној, тим све боље показујемо љубав нашу к' Богу и захвалност нашу на милости његовој.

Урес цркве опомиње нас: да тако урешени предста-

вимо Господу нашем унутарњи храм свој, т. ј. чисту и непорочну савест нашу; да она тако увесељава очи Божије, као што окићена црква увесељава очи наше.

И онда ће храм овај бити заиста украшен, освећен и достојно прослављен.

Ко, драги моји хришћани, од богоданог имања свога по могућству не би на украс цркве своје жртвовао, кад само још и ову околност узме у зрело разсуђење?

Док смо живи, света се црква непрестано Богу моли за срећу нашу, за здравље и за дуги живот наш.

Но ми смо људи сви смртни.

Кад једном умremo, за неко време спомињу нас у животу заостали сродници наши, комшије, знанци и пријатељи наши.

Али и ови сви изумру. И сада се чини, као да нема више никога, који ће се нас сећати, за нас се Богу помолити, и за душу нашу скромну свећицу упалити.

Кад не би, драги моји хришћани, било свете цркве, заиста да нас се после сто — двеста година, а доцније никад нико не би више сетио. Али света наша православна црква, приликом сваке службе Божије, спомиње све од векова умрле православне хришћане. А нарочито је одредила свега наша црква, те се сваке године, о задушницама, најсвечаније обдржава спомен свију од векова преминулих православних хришћана.

Ето дакле, драги моји хришћани, ко ће се нас и по смрти нашој, докле устраје и света и века сећати, за нас се Богу помолити и за душу нашу скромну свећицу упалити.

Помажимо дакле светој цркви по могућству нашем!

Помислимо, да нам имање и у друге руке може прећи... Али што жртвујемо на цркву, остаје црквено, за вечна времена.

Гди су наши предци?

Гди им је имање?

Али црква, на коју су они жртвовали, постоји и данас, и њих се благодарно сећа и спомиње.

За то свемогући Бог нека излије милост своју на славну православну обштину ову, и на све оне, који не пожалише ни труда ни новца око увеличања светог овог дома Божијега.

А Ти, силни вечни Боже, прими „твоя ѿ твоихъ тебѣ приносящихъ“ да са овим Теби принесеним маленим даром нашим узмогнемо бити примљени у онај Твој вечни, нерукотворени храм на небу.

Та слава данас текар је зора,

За којом лепши сванути мора

Данак радости и вечне славе,

Пред лицем Бога и светог Саве. Амин.

У Сентандрији 1884.

Корнел Чупић

парох Нишавачко-пожаревачки и
Администратор катедралне парохије.

ИЗ ЕПАРХИЈЕ ДАЛМАТИНСКЕ.

Игуман манастира Шишатовца, Герасим Новаковић, кога помиње владика Лукијан Мушицки у својему писму (од 20. априла 1828), што се наводи у књизи „Факсимиле од рукописа знаменитих Срба, из збирке Ђорђа Рајковића“, прибележио је у једној књижици својој „Имена архiereвѣхъ сербскихъ бившихъ при кралехъ сербскихъ ѿ лѣта 1214 (1221.) до 1690. лѣто во Сербии, а после преселилися во державу Аустриску и Хвнгарию, и по различная мѣста поставили епархiе и было свега число епархiе тринадесять, то есть 13 столица епископскихъ, изъ кое една архіепископска установлена въ Карловцы сремском“ — Код понеког владике има поред имена и место рођења му, где и када је посвећен за владика, а гдегде додано је и повише из прошлости овога или онога владике. По што су изредани сви епископи и архіепископи у митрополији карловачкој, има још помаћи и занимљив додатак о епископима далматинским. Ово је тај додатак:

Епархiа далматинская установлена 1813 лѣто.

1. Епископъ далматинскій былъ Венедиктъ Кралевичъ*) бывшій епископъ сараявскій, избѣгшій изъ Сараева 1807 лѣта у пѣсарію австрійскѣ, живилъ у монастырѣ Бешеновы отъ 29. Авгста до 21. Ноемвриа 1807. године, по томъ пришесть у Сербію, при владанію са Сербіюмъ Георгіи Черныи; 1809. л. позван Венедиктъ Кралевичъ изъ Сербіе у Францію, и прими далматинскѣ епископію, избере место Шибеникъ; дозволи мѣ се еданъ римски монастырѣ, и обрати, по восточномъ исповѣданію. Потврди га генералъ францѣскій Мармонтъ, као гѣбернаторъ отъ Далмаціе, и превелегіе и диплому добіе отъ цара францѣскогъ, Наполеона Бѣнапарте 1813. године. Затимъ 1821. лѣта Венедиктъ Кралевичъ, епископъ далматинскій, отстѣпи отъ восточнога исповѣданія, и прими унию; было е 8 година изъ епархіе истератъ отъ Далматинаца; и нисѣ га хотѣли признати Далматинцы за свога епископа.

1829. године резигнира епископію.

2. Епископъ далматинскій Јосифъ Раяичъ, Серблинъ рођенъ, архимандритъ гомирскій, и администраторъ пакрачке епархіе посвященъ 24. Јѣніа за епископа далматинскаго 1829 у кафедралнои церкви карловачкои, чрезъ господина А. Е. Митрополита Стефана отъ Стратимировичъ и я грешный Герасимъ Новаковичъ игѣменъ пишатовачкій сослѣжителъ былъ есмъ.

Вл. Красић.

ПИСМА ЈОВАНА БЕРИЧА.

II.

Любезный Стево!

Твое самъ писмо съ великомъ радостію приимю, уверень сушь да ме искренно любишь. Опоминѣшь ме нашегъ ученичскогъ времена у Пешти. О како е мени мило споменути оно доба, у коемъ самъ у Обятіама толико чисты сердца живіо. Ты знашь, колико самъ я у твоимъ младымъ, а подъ неописанымъ трудолюбіемъ у Цвѣту благонадеждія успѣвающимъ лѣтама радости имао, и као мене самогъ миловало те. Неймамъ садъ никогда, самъ и уединѣнъ дне и ноћи проводимъ, готово Доситеевомъ фивіксу подобенъ, и безъ брата и безъ пріятели, безъ сестрице и безъ вѣрна друга. Представи дакле себи, колико ме е обрадовало драго и любезно писмо твое, или паче Ты самъ, кои си ми обновіо идею незабравлѣногъ времена, и идею любви и пріятелиства Твога. Ты си веѣ Прото Свѣтлыи! мое ти се срце радуе, и поздравля ти Достоинство твое с тысящами чистыхъ желаній. Живіо и дуго и много, успѣвао у зачатой добродѣтели и возвышенію чина Честнѣйшаго. Люби ме и садъ и ако шта, и колико великъ было, не заборава ме, я самъ почитатель лица твоего, и зато и твогъ срца и твогъ вниманія заслуженъ. Пиши ми често и разговарай ме, а я, ако су ти писма и поздравленія моя мила, никада оскудѣти небу у взаимной любви Твоей. А и ты, како живишь, него као и я, самъ те самъ. Да будемо дакле срцемъ и душою заедно. Пиши ми любезный Стево мой, и не забравляй ме. Све Титуле отложимо на страну. Братство и Пріятелиство нека буду свѣтлѣйшии Титли наши. Пречестнѣйшій и Благородный, и шта ти я коекаква заковртаня знамъ, нека пишу другія, мы ѣмо при старомъ заостати. То ми е наймилѣе, што си ми и отъ твое стране дозволю. Знашь, кадъ смо првый путъ у Пешти састали се, а я ома теби: Ты пакъ Ты, те тако и остаде, тако дакле нека и остане.

Ако кадъ годъ абіе неотговоримъ на будуща писавія твоя, опеть ѣу возотвѣтствовати све и сва. Самъ самъ и единъ, а посла сувыше и преко мере; мени е Божић и Неделя и тежатики све едно. Канцеларія, Конзіліумъ, Архі- и Епископи, Вармеѣа, Дистриктуални Директори, Магістрати, Препарандска Училища, Депутація и корреспонденціе нѣне съ 42 Протопресвѣтера, 1176 школа, дакле толико Учителя, толико Общества, толико мѣстни Директора, и гдигди Катихета, све се то тужи и пре едно другогъ, све то мени разбія главу. Зато много кроти дугуемъ съ отвѣтомъ или писаніемъ моимъ драгимъ Пріятелѣмъ.

*) Право му је презиме било Пачаурица, а после се прозове Кралевичъ. Гледај; „Преписка о униі далматинскогъ епископа Венедикта са австрійскимъ правителствомъ, стр. 79.

Кадъ кадъ радъ самъ што год написати; али ме тысяща терета отвлачи тако, да и она писма, која оффиціозно пишемъ, обогъ спѣшности и кратчайшегъ времена, често безъ союза идея и мыслей бываю, но шта ѣу силомъ, Ти то и самъ из Писама, кое Его Высокопреосвященству Господину Епископу отъ овудъ долазе, примѣчавашъ, праштайте, до грла самъ обтереѣенъ. Ако ти твое отношеніе къ Господину Епископу дозволява, препоручи ме у високу милость и Благонаклоненіе. Може быти, да за ово неколико година, у немилость пао самъ, обогъ оффиціозны дѣла, коя су се при высочайшемъ мѣсту водила, а и данасъ теку. Обачо веруй ми Стево мой, да самъ я отъ детинства мога почитовао и данасъ высокопочитуемъ чинъ и началство церковное, нити е, у приликама Моленія наши, гдигодъ поползновение онаково бывало, као што су мыслили и говорили. Ко е мени миліи отъ начальника Церкви, и закона мога, за кога самъ я животь мой положить данасъ готовъ. Зато препоручи ме, милуй ме.

Ново ти ништа неймамъ писати. Старо ти пишемъ, да те сирѣчь любимъ, кое и отъ тебе искаюѣи между обятіама застаемъ.

У Будиму 26-ог Ноем 1816.

Твой

(Писано Ст. Станковичу.) Неизмѣнный Братъ Јоаннъ Беричъ.

СТАРИНЕ СРПСКЕ.

Јосифъ Божіею милостію православный Епископъ Пакрачкій итд.

Благоговѣннѣйшимъ и Благоговѣйнымъ Протопресвитеру, Парохоу, Парохіи Администраторомъ, и всему Священству въ Доминіумѣхъ Гдина Камерхера и Земледержца Јанковича находящимся, въ Душѣ святомъ чадомъ возлюбленнымъ, Благодать, Миръ, и милость, от Господа, и спаса Нашего Иисуса Христа да умножится!!

Съ крайнимъ негодованіемъ и не малимъ чувствованіемъ вижу народа здѣшняго въ Доминіумѣхъ Гдина Камерхера и земледержца Јанковича обитающаго, крайняя огорченія, волненія и во общее ужъ явленіе пришедшая возмущенія. И елико убо по Архіпастирскому старанію и попеченію нашему, еже о вѣрѣномъ поправленію нашему народѣ, яко чадѣхъ намъ возлюбленныхъ имамы не преривно, мятежъ и явлшеся возмущеніе всячески утѣляти не престающе, обижденыи и огорченныи воставити и утѣшити стараемся, толико сожалѣю и сердцемъ болю, да не како отмѣтающіи даваемыи имъ о покорности и повиновеніи благія совѣти, и увѣщанія, горшая первыхъ не искусятъ слѣдства.—

Тѣмъ убо, кромѣ оныхъ, яже нѣкоторымъ во окрестности нашей живущимъ парохомъ, уже дахомъ устменыхъ, како въ настоящемъ сирѣчь случаи и при нынѣшнихъ обстоятелствѣхъ имъ творити и поводитися надлежитъ? наставленій же и увѣщаній, изволихомъ и паки приликою сею Благоговѣйствамъ вашимъ и сія отеческая, народу ясно, понятно и благоразумно предъ очи представитися имущая поученія и совѣтованія подати, и усерднѣйше препоручити.—

Да народъ сей многими налогами, нѣкоторыми неправдами, и непристойными отъ страны нѣкоторыхъ опакійскихъ офиціантовъ претерпѣнными наказаніями ожесточенъ, и по премногу обыжденъ бысть, достовѣрными извѣстіями увѣдомитися и сами прилики имѣхомъ.— Да вся обаче тяготы, огорченія, и обыжденія тая забвенію предана не будутъ, но якоже уже начато есть, и дѣлается, первѣе нарежденною отъ страны С. Комитета Пожешкаго Комиссіею подробно испитана и изслѣждена, а по томъ вышшимъ мѣстомъ уврачеванія ради поднесенна будутъ, о томъ такожде увѣрены быти можемъ. Тое бо есть порядокъ, и теченіе дѣлъ, имиже желаемая получается правда и удовольствіе.— По тому убо, что они тяготы и тужбы своя предложили, или и далше предлагаютъ, въ томъ ни малѣйше не погрѣшили (всякому бо дозволенно есть правды помилованія, и облегчанія просити) но начинъ имже тое творять, одобритися не можетъ.— Скажите убо имъ и въ собраніяхъ церковныхъ, и въ церкви, и во обще, и на единѣ и благовременнѣ, и безвре-

меннѣ, именемъ нашимъ, что все оны глаголютъ: себе царю и вельнѣямъ комитатскимъ послѣднихъ и покорныхъ быти, егда своимъ Земледержцѣмъ работати отрыцаются. Въ томъ покорность, и послѣшаніе не состоятъ. Урежденія бо и вельнѣя от Бога поставленныя властей тако междѣ собою связана и союжена суть, да повинѣйся единой, аще и малѣйшей, послѣшенъ есть, отметаѣ же единѣ, той упоренъ и противенъ есть. Вся же власти по наученію Апостола Павла от Бога суть поставленны, противляясь властямъ, Божию противятся вельнѣю. Богъ велитъ, цара почитати, царже давый земледержцу притяжанія, далъ ему купно право и власть надъ подданики своими владѣти, и имъ заповѣдати. — Повиноватися же и благому сему увѣщанію послѣдовати негли не хотящимъ, представляйте живо и вся она худа и за противники пагубнѣйша быти могущая слѣдства, яже ихъ скорѣ постигнуть могутъ: Скажите сирѣчь, что оны яко Подданицы въ Господина своего земли живущи отъ приетойныя и закономъ опредѣленныя спашійскія работы ни по себѣ, ни никоймъ началомъ отрѣшенны, ниже стоящему нынѣшнему правленію от должности тоя освобожденны быти могутъ, но что таковы скорѣ силою принуждены будутъ. — Паче же имъ от страни нашея малое нѣкое терпѣніе препоручите, да оны сирѣчь и между тѣмъ, донелѣже облегчаніе, и просимое на тужбы и тяготы ихъ удовлетвореніе не воспослѣдуетъ, своему имъ спашіи безропотно работаютъ, яко той есть единъ начинъ, имже общаемую, и толыжди уже и предъ нами, и предъ Комиссіею объявляемую къ Царю своему преданость, и покорность, наилучше освидѣтельствовати, и скорѣйше помилованію надѣяться могутъ. Иначе бо вся ихъ суетная упорства и противленія тщетна будутъ, и добрый конецъ никогда не получатъ. — Увѣрите на конецъ ихъ что оны от насъ яко Архіпастыря и предстателя своего ниже имутъ ниже имѣти могутъ болшаго Пріятеля и Доброжелателя, и по тому убо, что вси наши отечески, и благи совѣты, поученія, наставленія же, и увѣщанія, тамо клонятся, что бы ихъ щастливыми, спокойными, и вѣрными царя подданиками содѣлати, и тѣмъ и малѣйшее на характеръ ихъ о коемнибудь противленіи или непокорности пасти могущее подозрѣніе отвратити могли: И что мы, аще бы точію знали, да бы сиевое въ упорности пребываніе, имъ от каковыя пользы было, то бы ихъ воистину от того не отвращали, но паче всячески наставляли, и поощряли, да противни будутъ, и да поданическая не творятъ дѣла. Въмы обаче что не упорностію и противленіемъ, но единимъ терпѣніемъ и послушаніемъ, по оному: послушаніе животь, преслушаніе же смерть, спасаемы бываемъ, зато и отвращая от оныхъ, молимъ, побуждаемъ, и совѣтуемъ къ терпѣнію, послушанію, и безропотному должноти поданическихъ къ своему земледержцу исполненію. О чемъ да бы еще болшее имѣли вѣроятіе, и о нашемъ оныхъ присно имѣемомъ Архіпастырскомъ стараніи унше увѣрились, и успокоились, объявите имъ, яко и Азъ кромѣ Комитата, извидѣнія ради ихъ тяготъ и тужбъ Его Превосходительству Господину фейшпану уже писахъ, и начинъ имже бы и желаніямъ нашимъ и прошеніямъ вашимъ скорое и наилучшее приобрѣдоса удовлетвореніе, ему представивъ, усерднѣйше просихъ, да бы и онъ от своея страны по благоразумію и общепознтому челоуколюбію своему, къ успокоенію вашему всячески способствовать изволилъ.

При всѣхъ же сиевыхъ и въ церкви, и внѣ церкви публично, и приватно ревностнѣйше творитися тако имущихъ поученіи и наставленіи, Благоговѣйствъ Вашихъ должноть будетъ, на вся случаи, поступки, и состанки народа точнѣйше внимати, опасатися, и о всѣхъ особенныхъ, и чрезвычайныхъ, случаяхъ намъ извѣстія творити. Данно въ Резиденціи нашей, яже Въ Пакрацѣ дне 7-о фебруара 1815. лѣта.

С М Е С И Ц Е.

Кад оне наш народ да докаже, да бог за грехе рѣши људи више пута каштигује и добре и честите људе, онда доводи за пример ову причу: Кад је Христос једном путовао с Петром по земљи, сукоби се у путу с неким човеком, који је горко плакао. Петар одма запита Христа: „Господе, за што плаче тај човек?“ — „Ноћас му је крава украдена“ одговори Христос. Мало час сусретну опет човека, који је на глас певао „Господе, за што пева тај човек?“ запитаће опет Петар Христа. „Тај је оном човеку украо ноћас краву, и за то у целој тој околини не ће ова година бити берићетна.“ А Петар ће на то: „Није право, Господе, да с кривице овог једног човека страда сва околина.“ Христос му на то не хтеде ништа одговорити, те кад неко вѣме пођоше љутајући, полети над петровом главом један рој пчела. „Дигни руку, Петре, не ти се око ње наватају пчеле.“ Сад их пут нанесе уз неки поток, па како су ишли узањ, пусти једна пчела своју жаоку у петрову руку. Петар на то осети јак бол, расрди се и мане руком, те пчеле нападају у поток и подаве се све до једне. „Шта то уради, Петре?“ запита Христос. „Ништа, Господе,“ одговори он, „пчела ми једна пустила жаоку у руку, која ме љуто заболи; ја се на то расрдим, манем руком, и ето све пчеле нападаше у поток и подавише се.“ „То, Петре, што си урадио, није право“ рече Христос, „тебе је ујела само једна пчела, а ти због те једне подави у потоку и све друге, које ти нису ништа скривиле!“

* Чувени писац Валтер Скот, кад се већ поболее на смрт, рече сину свом, који је седио крај његове постеле, да му што чита „из књиге.“ Син ће тада запитати: „Из које књиге?“ Болни отац погледа га зачуђено, и рече: „Једна је само књига.“ Валтер Скот је библиотеке прочитао, сама његова дела сачињавају малу библиотеку, а сад ево сведочи на крају свога живота, да постоји само једна књига на свету. За то и јест она једина, која се тако зове; у насцелом свету дато јој је име: Библија (књига). Све су друге књиге уломци, само је она једна цела, потпуна књига, која светли и у смрт, и с оне стране гроба. Једна је само књига.

ДОПИСИ УРЕДНИШТВА.

Н. Ђ. Г. у Мому. Било је већ у другом листу штампано.

В. Ђ. у Сарајеву. Од оних ствари приберите више па их пошљите у засебном писму.

Св. Б. у Вем. С беседама смо снабдевени, за то ће Ваша мало почекати. Пошљите нам обеђано о А. IV. и Влах.

ЧАСОПИСИ И ЛИСТОВИ

које уредништво добија у замену.

Страникъ духовный журналъ. Четвертый годъ изданія подъ новой редакціей. Излази у С. Петербургу у месечним свескама од 10—12 и више табака. Годишња цена 8 рубаља.

Српски Лист. Издавалац и одговорни уредник Сава Бјелановић. Излази уторком. У Залру, Типографија Ивана Водицке. Цена за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину; на годину: 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. 50 н.

Авала лист за књижевност и забаву. Уређује Бранко Петровић. Излази у Београду 10., 20 и последњег сваког месеца на целом табаку. Цена за Аустро-Угарску на годину 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт год. 1 ф. 50 н. Краљевско-српска државна штампарија.

Преодница. Лист за уметност, забаву и поуку. Одговорни уредник Драг. Ј. Илић. Излази два пута сваког 10 и 25 дана у месецу. Годишња цена за Србију: 12 динара, за Аустро-Угарску, Босну, Херцеговину, Црну Гору, Далмацију и Стару Србију на годину 6 фор. У Београду, краљ-срп. држ. штампарија.

Застава. Одговорни уредник Тоша Бекић. Излази редовно средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака. Цена за Аустро-Угарску: на целу годину 14 фор., на по год. 7. ф., на четврт год 3 ф. 50 н., на 1 месец 1 ф. 20 н. За Србију (у сребру:) на годину 35 дин., на пола год. 17½ д., на четврт год. 9 д. У Н Саду. Српска штампарија дра Светозара Милетића.

И овом приликом молимо сва она сл. уредништва српских листова, којима се наш лист непрекидно и уредно до сад слао, а није нам њихов лист у замену стизао, нека нам што скорије свој лист пошљу или нека врате примљене бројеве нашега листа, ако не желе свој лист у замену дати.

Уредн. „Гл. Истине“.